

**Konkursy Wiedzy o Społeczeństwie
dla uczniów szkół podstawowych województwa zachodniopomorskiego
w roku szkolnym 2019/2020**

Etap wojewódzki

Drogi Uczniu!

Gratulujemy osiągniętych wyników w etapie rejonowym.

Przed przystąpieniem do rozwiązywania testu prosimy, żebyś zapoznał się z poniższymi wskazówkami:

1. **Wpisz i zakoduj swój kod na karcie odpowiedzi do zadań zamkniętych, a także wpisz swój kod na karcie odpowiedzi do zadań otwartych** zgodnie z poleceniem Komisji Konkursowej.
2. Masz do rozwiązania **45** zadań, w tym:
  - a. zadania 1-35 to **zadania zamknięte** gdzie podane są 4 odpowiedzi, z których tylko **jedna jest poprawna**; za każde poprawnie rozwiązane zadanie z tej grupy otrzymasz 1 punkt; odpowiedzi na te zadania udzielaj na **karcie odpowiedzi do zadań zamkniętych**; jeżeli się pomylisz, błędne oznaczenie otocz kółkiem i zaznacz nową, poprawną odpowiedź; jeśli zaznaczysz więcej niż jedną odpowiedź bez wskazania, która jest prawidłowa, to żadna odpowiedź nie będzie uznana,
  - b. zadania 36-45 to **zadania otwarte**; punktacja za każde z tych zadań podana jest przy numerze zadania; odpowiedzi na te zadania udzielaj na **karcie odpowiedzi do zadań otwartych**.
3. Za rozwiązanie wszystkich zadań możesz otrzymać łącznie **75 punktów**.
4. Odpowiedzi udzielaj czarnym/niebieskim długopisem; na kartach odpowiedzi nie używaj ołówka, gumki ani korektora.
5. Uważnie czytaj wszystkie polecenia.
6. Po zakończeniu pracy sprawdź, czy udzieliłeś wszystkich odpowiedzi.
7. Czas rozwiązywania zadań: **120 minut**.

Powodzenia!

Zad. 1 (1 pkt.)

Województwo zachodniopomorskie istnieje od:

- a. II wojny światowej,
- b. korekty granic województw w 2002 roku,
- c. podziału Polski na województwa w 1975 roku,
- d. reformy administracyjnej w 1999 roku.

Zad. 2 (1 pkt.)

Samorządność oznacza, że lokalna wspólnota:

- a. podejmuje decyzje w interesie partii, która wygrała wybory,
- b. podejmuje decyzje w interesie wszystkich obywateli RP,
- c. podejmuje decyzje we własnym interesie, ale i na własną odpowiedzialność,
- d. podejmuje decyzje we własnym interesie, ale nie ponosi za nie odpowiedzialności.

Zad. 3 (1 pkt.)

Kadencja rady gminy trwa:

- a. 5 lat, licząc od dnia podjęcia pierwszej uchwały,
- b. 5 lat, licząc od daty pierwszego posiedzenia,
- c. 5 lat, licząc od dnia wyboru,
- d. 5 lat, licząc od daty złożenia ślubowania.

Zad. 4 (1 pkt.)

Referendum w Polsce nie może zarządzić:

- a. Prezydent RP za zgodą Senatu,
- b. Sejm RP,
- c. 100 000 obywateli,
- d. żadna z powyższych odpowiedzi nie jest prawidłowa.

Zad. 5 (1 pkt.)

Zasada decentralizacji oznacza:

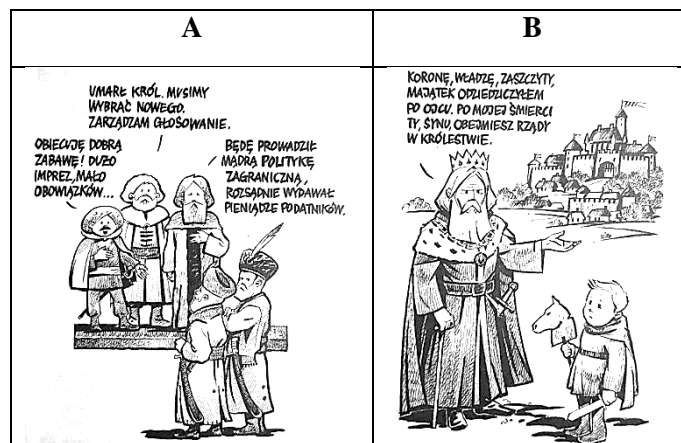
- a. przekazywanie kompetencji władz centralnych jednostkom międzynarodowym.
- b. przekazywanie kompetencji władz centralnych jednostkom na tym samym poziomie.
- c. przekazywanie kompetencji władz terenowych „do góry” jednostkom znajdującym się „bliżej” władzy centralnej.
- d. przekazywanie kompetencji władz centralnych „w dół” jednostkom znajdującym się „bliżej” obywatela.

Zad. 6 (1 pkt.)

Do zadań zleconych samorządu terytorialnego nie należy/nie należą:

- a. sprawy meldunkowe,
- b. zabezpieczenie sanitarne,
- c. wydawanie dowodów osobistych,
- d. rejestracja ślubów, narodzin i zgonów.

Rys. do zadań 7 i 8

Zad. 7 (1 pkt.)

Przykładem państwa przedstawionego na rysunku A (forma państwa) jest:

- a. Holandia,
- b. Belgia,
- c. Luksemburg,
- d. Watykan.

Zad. 8 (1 pkt.)

Na 46 państw europejskich formę rządów przedstawioną na rysunkach A i B posiada:

- a. między 8-10 państw,
- b. między 11-13 państw,
- c. między 14-16 państw,
- d. między 17-19 państw.

Zad. 9 (1 pkt.)

Przykładem europejskiego państwa posiadającego unikameralny (jednoizbowy) parlament jest:

- a. Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej,
- b. Francja,
- c. Ukraina,
- d. Republika Włoska.

Zad. 10 (1 pkt.)

Wskaż zdanie nieprawdziwe (na podstawie Konstytucji RP):

- a. Sąd Najwyższy sprawuje nadzór nad działalnością sądów powszechnych, wojskowych i administracyjnych w zakresie orzekania,
- b. Sąd Najwyższy wykonuje inne czynności określone w Konstytucji i ustawach.,
- c. Pierwszego Prezesa Sadu Najwyższego powołuje Prezydent RP na sześcioletnią kadencję,
- d. Pierwszego Prezesa Sadu Najwyższego powołuje Prezydent RP spośród kandydatów przedstawionych przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego.

Tekst do zadań: 11 i 12

Celem traktatu (...) było zreformowanie struktury instytucjonalnej Unii Europejskiej w celu sprostania wyzwaniom wynikającym z nowego rozszerzenia. Jego główne postanowienia to:

- liczba komisarzy w Komisji Europejskiej ma być równa liczbie państw członkowskich,
- Przewodniczący Komisji Europejskiej znacząco wzmocni swoją pozycję. Komisja działa pod jego kierownictwem. Do jego obowiązków należeć będzie rozdzielanie kompetencji między komisarzami. Może również mianować wiceprzewodniczących,
- utworzenie trójinstancyjnego systemu sądownictwa. Sąd Pierwszej Instancji stał się samodzielnym organem wspólnotowym,
- wstępne przydzielenie głosów dla krajów, które kandydują, proporcjonalnie do ich populacji,
- ponowne rozdzielenie miejsc w Europejskim Parlamencie, dla 732 posłów.

Na podstawie: Encyklopedia Zarządzania, <https://mfiles.pl/pl/index.php/>

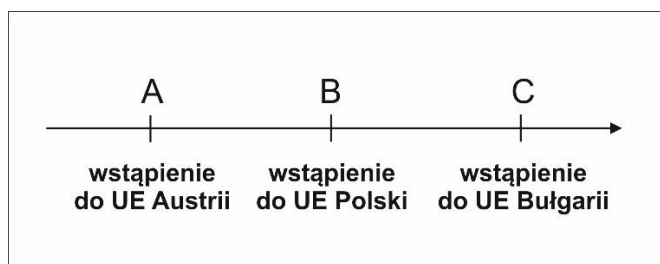
Zad. 11 (1 pkt.)

Powyższy tekst dotyczy:

- Traktatu z Nicei,
- Traktatu z Aten,
- Traktatu z Lizbony,
- Traktatu Amsterdamskiego.

Zad. 12 (1 pkt.)

Wskaż miejsce traktatu, o którym mowa w tekście, na osi czasu.

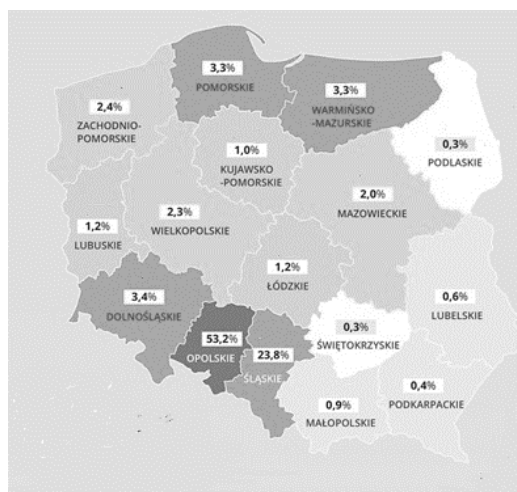

- przed A,
- między A i B,
- między B i C,
- po C.

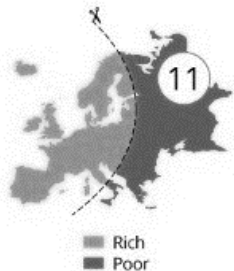

Zad. 13 (1 pkt.)

Mapa obok przedstawia procentowy udział jednej z ustawowo uznanych w Polsce mniejszości narodowych w stosunku do ludności mieszkańców danego województwa i dotyczy:

- mniejszości żydowskiej,
- mniejszości niemieckiej,
- mniejszości ukraińskiej,
- mniejszości łemkowskiej.

Zad. 14 (1 pkt.)

 <p>Rich Poor</p>	 <p>Lazy Hard-working</p>
<p>bogata / biedna</p>	<p>leniwa / ciężko pracująca</p>
 <p>Good Cuisine Bad Cuisine</p>	 <p>Religious Europe Atheist Europe</p>
<p>dobra kuchnia / zła kuchnia</p>	<p>religijna Europa / ateistyczna Europa</p>

Na podstawie: <https://amazing-maps.tumblr.com/>

Rysunki i podpisy dotyczą:

- a. alienacji,
- b. stereotypów,
- c. uprzedzeń,
- d. anomii.

Zad. 15 (1 pkt.)

Karykatura dotyczy:

- a. organizacji międzynarodowych,
- b. konstytucyjnych organów państwa,
- c. ośrodków badania opinii publicznej,
- d. stowarzyszeń o charakterze rozrywkowym.

Zad. 16 (1 pkt.)

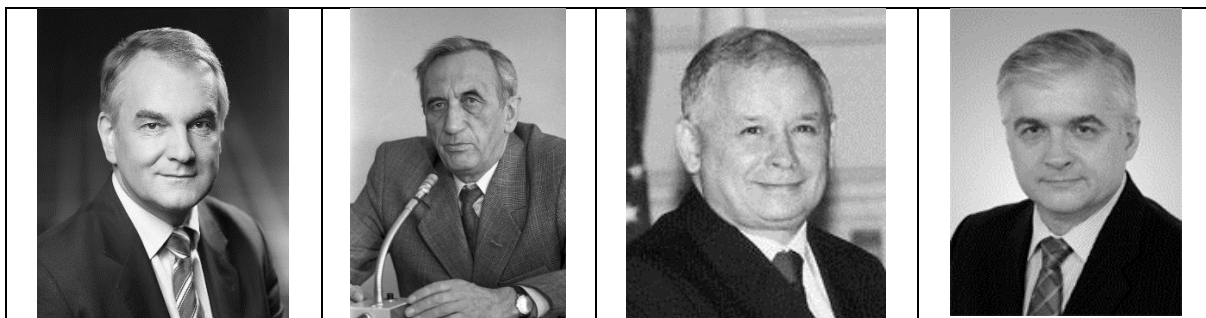
„(...) nie odpowiadają na pytanie: jak jest? ale na pytanie: jak być powinno?, czyli wskazują, jak ktoś powinien się zachować. (...) jako dyrektywa stanowcza wyraża skierowane do danej osoby bądź osób żądanie zachowania się w pewien sposób w określonych okolicznościach, czy też zawsze i wszędzie”.

Joanna Helios, *Podstawowe pojęcia prawa i prawoznawstwa dla ekonomistów*, Wrocław 2015

Przytoczony powyżej opis dotyczy:

- a. przepisów prawa,
- b. norm społecznych,
- c. kodeksów postępowania cywilnych,
- d. kodeksów administracyjnych.

Zdjęcia do zadań: 17 i 18

Zad. 17 (1 pkt.)

Wskaż, co łączy powyższe postacie.

- a. byli przewodniczącymi partii,
- b. byli premierami,
- c. byli politykami jednej partii,
- d. byli eurodeputowanymi.

Zad. 18 (1 pkt.)

Dopasuj zdjęcia do imion i nazwisk – w kolejności od lewej.

- a. Tadeusz Mazowiecki, Włodzimierz Cimoszewicz, Jarosław Kaczyński, Waldemar Pawlak,
- b. Waldemar Pawlak, Tadeusz Mazowiecki, Jarosław Kaczyński, Włodzimierz Cimoszewicz,
- c. Włodzimierz Cimoszewicz, Tadeusz Mazowiecki, Jarosław Kaczyński, Waldemar Pawlak,
- d. Tadeusz Mazowiecki, Waldemar Pawlak, Jarosław Kaczyński, Włodzimierz Cimoszewicz.

Zad. 19 (1 pkt.)

	Prezydent RP	Rada Ministrów
1	Prowadzenie polityki zagranicznej	Reprezentowanie państwa na zewnątrz
2	Ratyfikacja umów międzynarodowych	Podpisywanie umów międzynarodowych
3	Ochrona interesów Skarbu Państwa	Mianowanie i odwoływanie ambasadorów
4	Koordynowanie pracy administracji rządowej	Skrócenie kadencji Sejmu

Wskaż, które kompetencje (wiersze) Prezydenta i Rady Ministrów zostały zamienione:

- a. 1 i 2,
- b. 2, 3, 4,
- c. 1, 3, 4,
- d. 3, 4.

Zad. 20 (1 pkt.)

Zwrot byłym właścicielom ich majątku przejętego przez państwo w trybie wywłaszczenia nazywamy:

- a. prywatyzacją
- b. reprivatyzacją,
- c. komercjalizacją,
- d. nacjonalizacją.

Zad. 21 (1 pkt.)

1. nadzór pedagogiczny nad oświatą przez kuratora oświaty,
2. nadzór nad przestrzeganiem prawa przez władz samorządowe wszystkich szczebli,
3. kontroluje pod względem legalności, gospodarności i rzetelności wykonywanie przez organy samorządu terytorialnego zadań z zakresu administracji rządowej,
4. zapewnia współdziałanie wszystkich organów administracji rządowej i samorządowej działających w województwie i kieruje ich działalnością w zakresie m.in. zapobiegania zagrożeniu życia

Wymienione powyżej zadania leżą w kompetencji:

- a. starosty,
- b. marszałka województwa,
- c. wojewody,
- d. ministra.

Zad. 22 (1 pkt.)

(...) to inaczej „etykietowanie” i zawsze ma negatywną grupę odniesienia – przypina się „złą” łatkę. Osoby lub grupy są w ten sposób deprecjonowane, a na tej podstawie tworzą się stereotypy, które mają już o wiele szerszy i mocniejszy zasięg niż opinia jednostek czy niewielkich grup.

<https://www.chillizet.pl/Zdrowie/Psychologia/>

Powyższy opis i rysunek dotyczą:

- a. alienacji,
- b. stygmatyzacji,
- c. oligarchii,
- d. żadne z powyższych odpowiedzi.

Zad. 23 (1 pkt.)

1. Rada Unii Europejskiej,
2. Rada Europy,
3. Rada Europejska,
4. Komitet Obrony,
5. Trybunał Obrachunkowy,
6. Trybunał Sprawiedliwości,
7. Trybunał Praw Człowieka,
8. Rzecznik Praw Obywatelskich,
9. Zgromadzenie Ogólne.

Z powyższej listy wybierz punkty, przy których nie wymieniono instytucji/organów Unii Europejskiej.

- a. 1, 2, 5, 9,
- b. 2, 4, 7, 9,
- c. 4, 5, 7, 9,
- d. 1, 3, 5, 7.

Zad. 24 (1 pkt.)

<p>Ustrój polityczny: monarchia</p> <p>Ustrój parlamentarny. Dwuizbowy parlament składa się z Izby Pierwszej (75 członków wybieranych w pośrednich wyborach powszechnych przez 12 prowincji na czteroletnią kadencję) i Izby Drugiej (150 deputowanych wybieranych w bezpośrednich wyborach powszechnych na czteroletnią kadencję). Głową państwa jest królowa. Mianuje ona premiera, jednak sama nie dysponuje faktyczną władzą polityczną. Państwo to posiada również terytoria wyspiarskie na Antylach. Od 1 stycznia 2020 r. zmieniło swoją nazwę.</p>	<p>Ustrój polityczny: republika</p> <p>Dwuizbowy parlament składa się z Izby Deputowanych (630 deputowanych wybieranych na pięcioletnią kadencję) i Senatu (315 senatorów wybieranych na pięcioletnią kadencję na szczeblu prowincji; kilku mianowanych dożywotnio przez głowę państwa lub będących byłymi prezydentami). Głową państwa jest prezydent, wybierany w pośrednich wyborach powszechnych na siedmioletnią kadencję. Zasadniczo pełni on funkcję honorową i reprezentacyjną, a władza wykonawcza spoczywa w rękach prezesa rady ministrów. Państwo składa się z regionów, prowincji i gmin. Pięć regionów cieszy się szeroką autonomią.</p>	<p>Ustrój polityczny: monarchia</p> <p>Parlament składa się z dwóch izb, które liczą odpowiednio 650 członków wybieranych na pięcioletnią kadencję, oraz ok. 830 członków trzech kategorii: dziedzicznych parów, 26 biskupów i arcybiskupów Kościoła (...) oraz parów mianowanych dożywotnio. Głową państwa jest królowa, jednak zasadniczo sprawuje ona jedynie funkcję protokolarną i reprezentacyjną. Władza wykonawcza spoczywa w rękach premiera.</p>
---	---	---

Dopasuj opisy do odpowiednich państw według kolejności w tabeli:

- Niderlandy, Włochy, Wielka Brytania,
- Belgia, Hiszpania, Niemcy,
- Hiszpania, Niemcy, Holandia,
- Wielka Brytania, Francja, Włochy.

Zad. 25 (1 pkt.)

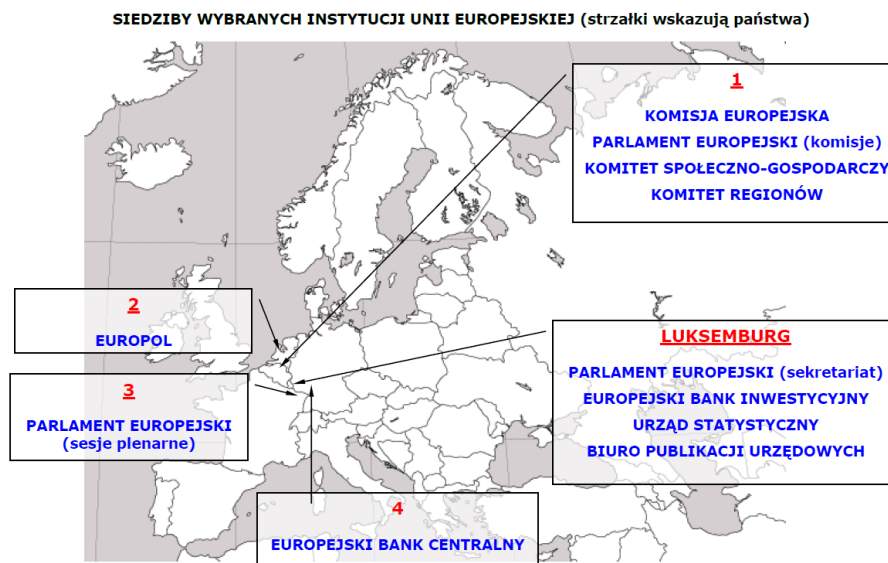
To stowarzyszenie państw z siedzibą w Strasburgu. Powstała 5 maja 1949 r. z inicjatywy m.in. Roberta Schumana. Statut (...) został podpisany w Londynie przez kraje założycielskie - Belgię, Holandię, Luksemburg, Danię, Francję, Norwegię, Wlk. Brytanię, Szwecję, Włochy i Grecję. Do 1996 r. dołączyło do nich jeszcze 29 krajów, w tym kraje postkomunistyczne (m. in. Polska i Rosja). Celem organizacji stała się troska o prawa człowieka, budowanie i umacnianie demokracji, wspólne rozwiązywanie problemów społecznych i dbałość o europejską tożsamość kulturalną. Realizowane jest to w formie konwencji i umów europejskich, które muszą być ratyfikowane przez kraje członkowskie.

Powyższy tekst dotyczy:

- Wspólnot Europejskich,
- Rady Europy,
- Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie,
- Inicjatywy Środkowoeuropejskiej (po rozszerzeniu o kraje postkomunistyczne).

Zad. 26 (1 pkt.)

Wybierz prawidłową kolejność miast ukrytych pod cyframi od 1 do 4

- a. 1 - Bruksela, 2 – Amsterdam, 3 – Strasburg, 4 – Hanower,
- b. 1 - Haga, 2 – Bruksela, 3 – Frankfurt nad Menem 4 – Strasburg,
- c. 1 - Bruksela, 2 – Haga, 3 – Strasburg, 4 – Frankfurt nad Menem,
- d. 1 - Bruksela, 2 – Rotterdam, 3 – Strasburg, 4 – Berlin,

Zad. 27 (1 pkt.)

Konstytucja RP
Art. 146. (...)

2. Do (...) należą sprawy polityki państwa nie zastrzeżone dla innych organów państwowych i samorządu terytorialnego

Zasada domniemania kompetencji wyrażona w powyższym fragmencie Konstytucji dotyczy:

- a. Prezydenta RP,
- b. Prezesa Rady Ministrów
- c. Rady Ministrów,
- d. Sejmu.

Zad. 28 (1 pkt.)

„Zgodnie z założeniem Adama Smitha, jednego z ojców-założycieli (...) i ekonomii jako nauki, suma interesów jednostkowych zharmonizowanych przez działanie niewidzialnej ręki rynku miała doprowadzić do dobrobytu powszechnego, zaś państwo jako stróż nocny rynku kapitalistycznego miało jedynie strzec reguł gry, w tym nade wszystko bezpieczeństwa oraz praw własności”.

Powyższy tekst dotyczy:

<https://repozytorium.umk.pl/>

- a. konserwatyzmu,
- b. liberalizmu,
- c. socjaldemokracji,
- d. chrześcijańskiej demokracji.

Tekst i mapa do zadań: 29 i 30

Obszar zamieszkały w większości przez Albańczyków (77,4 %). W 1987 r. władze Serbii zlikwidowały autonomię, co nie zostało zaakceptowane przez ludność miejscową. Wzrost nastrojów separatystycznych wśród Albańczyków spotkał się z represjami ze strony władz centralnych (zamknięto albańskie szkoły, zawieszono wydawanie gazet itp.). Represje spotkały także działacze albańskiej opozycji. W takiej sytuacji w lipcu 1990 r. doszło do proklamowania własnej republiki. 24 maja 1992 r. przeprowadzono wybory, w których albańska opozycja zdobyła większość mandatów w lokalnym parlamencie. Rząd Serbii nie uznał jednak ich legalności, a następnie uniemożliwił funkcjonowanie organów władzy Republiki.

Na podstawie: <http://konkurs.eduseek.interklasa.pl/>

Zad. 29 (1 pkt.)

Powyższy opis dotyczy:

- a. Osetii,
- b. Mołdowy,
- c. Kosowa,
- d. Czarnogóry.

Zad. 30 (1 pkt.)

Obszar opisany w tekście wskazany jest na mapie numerem:

- a. 1,
- b. 2,
- c. 3,
- d. 4.

Zad. 31 (1 pkt.)

Źródło: youtube: W 80 sekund dookoła filozofii #5

W miejscu znaku zapytania na powyższej grafice należy wpisać:

- a. plurals,
- b. pluralizm,
- c. pluralis,
- d. pluralia.

Zad. 32 (1 pkt.)

Uchwała parlamentu wyrażająca poparcie dla polityki rządu to:

- a. wotum zaufania,
- b. wotum nieufności,
- c. wotum separatum,
- d. konstruktywne wotum zaufania.

Zad. 33 (1 pkt.)

„Państwo takie składa się z jednostek adm.-terytorialnych, które mają zagwarantowane konstytucyjnie prawa i mogą korzystać z niezależności wobec organów centralnych w wielu dziedzinach (np. tworzenie prawa, system szkolny, ochrona zdrowia); władze prowincji lub stanów nie mogą jednak prowadzić własnej polityki zagr. i obronnej”.

<https://encyklopedia.pwn.pl/>

Które państwo nie pasuje do tej definicji:

- a. Rosja,
- b. Niemcy,
- c. Szwajcaria,
- d. Wielka Brytania.

Zad. 34 (1 pkt.)

- Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności
- Konwencji przeciwko torturom i innemu okrutnemu lub poniżającemu traktowaniu lub karaniu
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych
- Karta Praw Podstawowych

Wszystkie wymienione powyżej dokumenty dotyczące ochrony praw człowieka:

- a. zostały uchwalone przez Radę Europy,
- b. zostały uchwalone przez ONZ,
- c. zostały uchwalone przez Unię Europejską,
- d. zostały uchwalone przez różne organizacje międzynarodowe.

Zad. 35 (1 pkt.)

Według Kodeksu Karnego do katalogu kar nie należy:

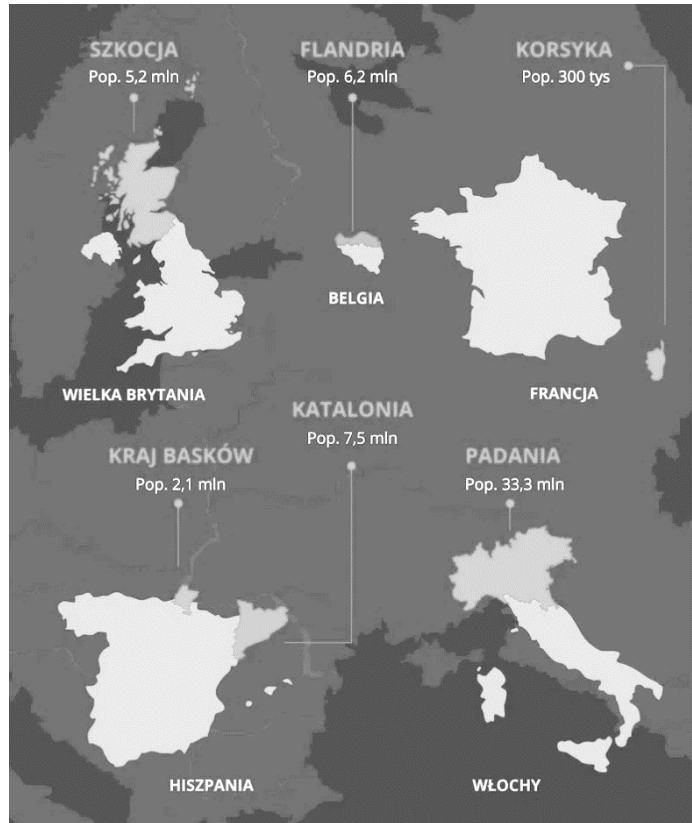
- a. grzywna,
- b. pozbawienie praw publicznych,
- c. ograniczenie wolności,
- d. pozbawienie wolności.

ZADANIA OTWARTE

Zad. 36 (3 pkt.)

Grafika obok przedstawia jeden z problemów współczesnej Europy (nie dotyczy kwestii demograficznych).

- Napisz, co łączy te państwa i te miejsca.
- Opisz krótko, na czym polega problem występujący na obszarach, wyróżnionych na grafice.

- .....
- .....

ODPOWIEDZI UDZIELAJ NA KARCIE ODPOWIEDZI

Zad. 37 (5 pkt.)

PRAWA CZŁOWIEKA

„Rozróżnia się dwie zasadnicze grupy praw człowieka: prawa materialne i prawa proceduralne. Prawa materialne to konkretne wolności i prawa przysługujące człowiekowi: wolność słowa, sumienia, wyznania, wyboru miejsca pobytu, prawo do nauki itp. Prawa proceduralne są to dostępne człowiekowi sposoby działania i związane z nimi instytucje, pozwalające jednostce wyegzekwować od rządzących przestrzeganie wolności i realizację praw. Prawa materialne dzielą się na prawa i wolności”.

Marek Nowicki, *Co to są prawa człowieka?*, <https://www.hfhr.pl/>

- Wyjaśnij różnicę między prawem, a wolnością
.....
- Wyjaśnij, czego dotyczą poszczególne 3 generacje praw człowieka.
.....

ODPOWIEDZI UDZIELAJ NA KARCIE ODPOWIEDZI

Zad. 38 (2 pkt.)

Opisz problem przedstawiony na rysunku.

.....

ODPOWIEDZI UDZIELAJ NA KARCIE ODPOWIEDZI

Zad. 39 (5 pkt.)

- a. Przeanalizuj dokładnie rysunek satyryczny Andrzeja Mleczki i opisz problem na nim przedstawiony.

.....

- b. Podaj po 2 argumenty zwolenników i przeciwników istnienia immunitetu poselskiego.

ZA:

1. ....

2. ....

PRZECIW:

1. ....

2. ....

ODPOWIEDZI UDZIELAJ NA KARCIE ODPOWIEDZI

Zad. 40 (3 pkt.)

Przeczytaj tekst i wskaż przyczyny: ekonomiczną, społeczną i polityczno-wojskową świadczące według Waltera Laqueura o kryzysie Unii Europejskiej.

Fragment wywiadu z Walterem Laqueurem

„Jeszcze kilka lat temu dość powszechnie twierdzono, że XXI wiek będzie należał do Europy. Albo że Europa zrównoważy przynajmniej wpływy amerykańskiego supermocarstwa.

– Europę toczy długotrwały kryzys. Jego początek przypada na lata 70. XX wieku. Mój największy niepokój wywołuje fakt, że ten dzisiejszy kryzys jest niezwykle powolny. Pełzający. Być może, gdybyście mieli do czynienia z nagłym i dramatycznym załamaniem, ludzie i politycy prędko by się obudzili. Ale dostrzegacie jedynie to, że Europa jest coraz bardziej cywilizowana, a od kilkudziesięciu lat panuje w niej pokój, sprawiedliwość i rządy prawa.

Ogłaszanie ostatecznego kryzysu to stały element w życiu intelektualnym nowoczesnej Europy. Potem za każdym razem okazywało się, że ogłaszano go zbyt wcześnie.

– W aspekcie ekonomicznym, politycznym i militarnym Europa stopniowo maleje. Na dodatek części Europy są powoli i pokojowo przejmowane – w sensie demograficznym – przez dawne kolonie.

Czy wielkie demokracje powinny ściśle współpracować, by stawić czoło rosnącym w siłę autokracjom? Czy pańskim zdaniem jest to możliwe?

– Dziś nie widzę takiej możliwości. Od 15 lat mówi się o wspólnych europejskich siłach zbrojnych. Ale nie zrobiono nic poza snuciem planów. Dodatkowo Europa stała się w ostatnich kilku latach jeszcze bardziej zależna od wpływów z zewnątrz w rezultacie kurczenia się źródeł energii: ropy, benzyny, gazu. Jest zupełnie uzależniona od importu z Rosji z jednej strony oraz Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu z drugiej”.

<http://wiadomosci.dziennik.pl/wydarzenia/artykuly/75776>

Przyczyna ekonomiczna - .....

Przyczyna społeczna - .....

Przyczyna polityczno-wojskowa - .....

ODPOWIEDZI UDZIELAJ NA KARCIE ODPOWIEDZI

Zad. 41 (5 pkt.)

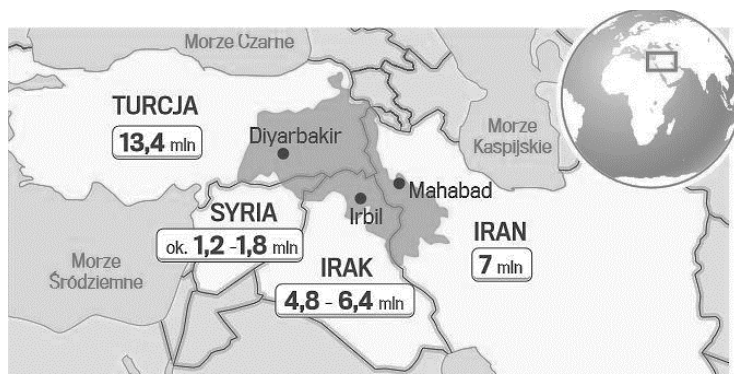
Uzupełnij poniższy tekst wstawiając w miejsca kropek odpowiednie wyrazy.

Cechy państwa prawa:

- wszystkie organy władzy istnieją i działają na podstawie ..... oraz w granicach przez nie określonych,
- obowiązuje ..... aktów prawnych tzn. zasada ..... konstytucji nad ustawami i ustaw nad innymi aktami prawnymi parlamentu, rządu lub władz lokalnych,
- przyjmuje się w stosunku do obywateli zasadę: „..... jest to, co nie jest przez prawo zabronione”,
- zakazane jest stosowanie odpowiedzialności .....,
- obowiązuje zasada, że prawo nie może działać .....

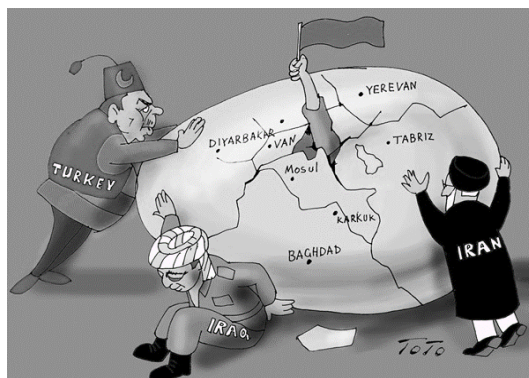
ODPOWIEDZI UDZIELAJ NA KARCIE ODPOWIEDZI

Zad. 42 (3 pkt.)

© GAZETA WYBORCZA

ŹRÓDŁO: CIA WORLD FACTBOOK, DEPARTAMENT STANU USA, INSTYTUT KONDA

Obie grafiki są ze sobą bezpośrednio powiązane. Przeanalizuj je i wykonaj polecenia.

- a. Wpisz nazwę państwa, które powinno pojawić się na fladze (grafika po prawej stronie), o które walczy naród przedstawiony na rysunkach.

.....

- b. Opisz w kilku zdaniach problem przedstawiony na obu grafikach

.....

ODPOWIEDZI UDZIELAJ NA KARCIE ODPOWIEDZI

Zad. 43 (5 pkt.)

Mapa obok przedstawia państwa Unii Europejskiej w 2015 roku, które posiadały i nie posiadały wspólnej waluty Euro.

- a. Wymień 4 państwa, które nie należą do UE, a zgodnie z prawem UE posiadają walutę Euro.

.....
.....
.....
.....

- b. Na mapie w karcie odpowiedzi zaznacz te państwa odpowiednimi numerami.

.....

- c. Wymień jedno państwo, które dokonało samodzielnego przyjęcia Euro (bez zgody UE).

.....

■ Państwa członkowskie UE, w których używa się euro – stan na styczeń 2015 r.
■ Państwa członkowskie UE, w których nie używa się euro

ODPOWIEDZI UDZIELAJ NA KARCIE ODPOWIEDZI

Tekst do zadań 44 i 45

NIEBEZPIECZEŃSTWA DEMOKRACJI

„Wspominaliśmy o rozmaitych złych stronach systemu demokratycznego, a przede wszystkim o tym, że w demokracji wszystko dzieje się wolniej, że - w każdym razie na pozór - mechanizm demokracji działa stosunkowo mało skutecznie. Demokracja może prowadzić do rządów przeciętności. W systemie demokratycznym popierana jest władza ludzi średnich. Demokracja nie sprzyja pojawieniu się wielkich przywódców, wybitnych mistrzów duchowego i społecznego życia. W społeczeństwach demokratycznych następuje upowszechnienie przeciętnych wzorów, ideałów, norm. Nie ma miejsca na takie pojęcia jak honor, wielkość, duma. Słuszny postulat równości w sposób nieunikniony wywołuje drugi postulat: uniformizacji. Kultura społeczeństw demokratycznych to kultura masowa. Wprawdzie każdy może postępować według swojej woli, ale wzorów myślenia, widzenia, odczuwania jest niewiele i w konsekwencji wszyscy myślą, czują, kochają i nienawidzą bardzo podobnie. Zagrożeniem dla demokracji jest nadmiar demokratycznej polityki, nadmiar parlamentaryzmu na niskich szczeblach życia społecznego, nadmiar wyborów, zebrań, dyskusji statutowych itp.

Niebezpieczeństwem dla życia społecznego wynikającym z demokracji jest przeświadczenie, że mechanizmy demokratyczne mogą równie sprawnie działać we wszystkich dziedzinach tego życia. Wiadomo: nonsensem jest pełna demokracja w wojsku i policji, ale pewnego rodzaju demokracji nie ma także w kulturze, nauce, w myśleniu. Owszem, dostęp do kultury i nauki powinien być równy, ale dzieła sztuki i nauki nie są równe i nic się na to nie poradzi. Wszelkie próby równania, zaprowadzenia nadmiernie demokratycznych mechanizmów w teatrach, operach, na wyższych uczelniach itd., bez poszanowania naturalnych różnic wiedzy, talentu i umiejętności, prowadzą do absurdalnych sytuacji. Sztuka i nauka ze swej natury są niedemokratyczne i kto tego nie widzi i nie rozumie, ten jest niebezpiecznym przeciwnikiem rozwoju duchowego. Innymi słowy, jednym z najpoważniejszych zagrożeń demokracji jest egalitaryzacja”.

Marcin Król, *Słownik demokracji*, Warszawa 1999

Zad. 44 (4 pkt.)

Wyjaśnij użyte w tekście pojęcia:

a. uniformizacja

.....

b. egalitaryzm

.....

ODPOWIEDZI UDZIELAJ NA KARCIE ODPOWIEDZI

Zad 45 (5 pkt.)

Wymień 5 wybranych, fundamentalnych zasad państwa demokratycznego.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ODPOWIEDZI UDZIELAJ NA KARCIE ODPOWIEDZI